

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

**СЕКЦІЯ № 4. КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ
ПРАКТИКИ В ЦИФРОВУ ДОБУ**

Шакун Наталія

ГУМАНІТАРИСТИКА У СВІТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ..... 179

Варивода Петро

РІВНІ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ..... 182

Гончарова Ольга

ПЛАСТИКА ЛЮДИНОМІРНОСТІ ЯК КРЕАТИВНА
СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА В ЕПОХУ ГЕНЕРАТИВНОГО
ІІІ..... 186

Семко Яна

СТИЛІ ЖИТТЯ В УМОВАХ ПЛИННОЇ СУЧАСНОСТІ..... 190

Врайт Галина, Калаєва Каміла

ЦИФРОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН КРЕАТИВНИХ
ІНДУСТРІЙ ХХІ СТОЛІТТЯ: НОВА ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ.... 194

Хоботня Марія

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПРОЄКТІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО
ВІКУ..... 196

Олійник Віра

СУЧАСНІ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ ПРОЄКТИ ТА
ОБМІНИ..... 200

Поздняк Дар'я

«ЦИФРОВИЙ АРХІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ» – ПРОЄКТ З
ОЦИФРУВАННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ
ПАМ'ЯТОК..... 203

Святова Софія

МИСТЕЦТВО МАЙДАНУ КУЛЬТУРА ПРОТЕСТУ ТА
НАЦІОНАЛЬНА ГІДНІСТЬ..... 206

ОЛІЙНИК ВІРА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність 053
«Психологія»,

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

СУЧАСНІ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ ПРОЄКТИ ТА ОБМІНИ

Польсько-українські культурні взаємини становлять унікальний феномен у східноєвропейському просторі, що поєднує століття спільного державного існування, глибокого взаємного впливу, творчого діалогу та спільних мистецьких проєктів [1, 3]. Незважаючи на складну політичну історію, відмічену конфліктами та протиріччями, саме культурна сфера часто виступала каталізатором взаєморозуміння між двома народами. Сьогодні польсько-українські культурні проєкти стали важливим інструментом європейської інтеграції України, подолання історичних стереотипів та формування нового типу відносин, заснованих на взаємній повазі та спільних цінностях [8, 9].

Багатовікове співіснування в межах Речі Посполитої створило унікальний культурний простір, де відбувалося інтенсивне взаємне збагачення традицій, формування спільної інтелектуальної еліти та синтез мистецьких напрямів [1, 3]. Цей період залишив глибокий слід у культурній пам'яті обох народів і став основою для подальшого розвитку культурних зв'язків. Особливого значення в контексті культурного обміну набули освітні зв'язки. Українська шляхта активно навчалася в Краківському та Замойському університетах, що сприяло поширенню європейських гуманістичних ідей та ренесансних впливів серед української еліти. Знаковим явищем стала діяльність Києво-Могилянської академії, яка не лише виступала центром української освіти, але й мала значний вплив на розвиток освітньої системи в обох країнах. Багато випускників Академії продовжили навчання в польських університетах, створюючи міцні інтелектуальні мости між двома культурами [2].

Літературні взаємини доби Ренесансу та Бароко проявлялися у багатогранному творчому діалозі. Українські автори, зокрема Іван Вишенський та Григорій Сковорода, були добре відомі в Польщі, а їхні твори обговорювалися в інтелектуальних колах. З іншого боку, польська література Яна Кохановського, Вацлава Потоцького та інших представників польського бароко активно впливала на українську книжність, що проявилось як у тематиці, так і у художніх формах [3]. У галузі архітектури спостерігався цікавий синтез стилів: формування унікального стилю «українське бароко»

відбувалося під значним впливом польських архітектурних традицій, але з творчим переосмисленням візантійської спадщини. Цей синтез найяскравіше проявився в архітектурі Львова, Києва та інших культурних центрів Речі Посполитої.

Період національного відродження приніс нові форми культурного діалогу, що розвивалися на тлі ускладнених політичних відносин [1, 2]. У Галичині, яка перебувала під владою Австрійської імперії, Львів став спільним центром розвитку польської та української культури. Знаковими явищами стали діяльність товариств «Просвіта» та «Наукове товариство ім. Шевченка», які не лише відігравали ключову роль у національному відродженні українців, але й сприяли активному культурному обміну [7].

Літературні переклади цього періоду набули особливого значення. Польські письменники, зокрема Юліуш Словацький у драмі «Мазепа» та Зигмунт Красинський, регулярно зверталися до української тематики, інтерпретуючи її через призму романтичного світобачення. З іншого боку, українські письменники Іван Франко та Леся Українка активно перекладали та інтерпретували польську літературу, знаходячи в ній близькі мотиви та ідеї [2].

Міжвоєнний період, незважаючи на політичну напруженість [5], характеризувався інтенсивним культурним обміном. Творчість польських «скамандритів» та українських неокласиків демонструвала значні паралелі у пошуках нових художніх форм та відстоюванні естетичної автономії мистецтва [2]. Театральний обмін проявлявся через регулярні гастролі українських театрів у Польщі та польських – в Україні, особливо у Львові та Варшаві. Ці вистави ставали не лише мистецькими, але й культурно-політичними подіями, що викликали жваве обговорення в пресі обох країн [7].

Після відновлення незалежності України у 1991 році розпочався новий етап культурної співпраці, що характеризується інституціоналізацією обмінів, створенням численних спільних мистецьких проєктів та активізацією літературних перекладів [8]. Ключову роль у цьому процесі відіграла діяльність Польського інституту в Києві та інших містах України, який став важливим центром популяризації польської культури та організації спільних культурних ініціатив. Знаковими стали програми обміну «Gaude Polonia» та «Kalyna Language Project», що сприяють поглибленню культурного діалогу через надання стипендій для молодих митців, письменників та перекладачів. Ці програми дозволили цілій генерації українських культурних діячів поглиблено ознайомитися з польським культурним контекстом та встановити міцні професійні зв'язки [9].

У сфері літературних перекладів за останні роки відбувся справжній прорив: реалізовано масштабну програму перекладів української літератури в Польщі, завдяки чому польські читачі отримали доступ до творів сучасних українських авторів, таких як Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Сергій Жадан та багатьох інших. Українські письменники активно беруть участь у

польських літературних фестивалів, а видавництва обох країн реалізують спільні проекти з видання антологій та колективних збірок [8].

У галузі мистецтва активно розвиваються спільні виставки сучасного мистецтва, театральні копродукції та кінопроекти. Особливої уваги заслуговують спільні кінофестивалі та виробництва, що поєднують творчі потенціали обох країн. Яскравими прикладами є спільний польсько-український кінопроект «Волинь» Войцеха Смажовського та численні спільні виставки сучасного мистецтва, що експонуються як в Україні, так і в Польщі [6]. Початок російської агресії проти України надав культурній співпраці нового потужного імпульсу [8, 9]. Культурні проекти стали важливим інструментом підтримки України та її європейської інтеграції, трансформуючись із суто мистецьких ініціатив у форми культурної дипломатії та солідарності.

Польські культурні інституції реалізують численні акції на підтримку України, сприяють інтеграції українських митців у європейський культурний простір. Знаковими стали такі ініціативи, як створення резиденцій для українських митців у Польщі, організація благодійних аукціонів на підтримку української культури, проведення фестивалів української культури в різних містах Польщі [9].

Освітні ініціативи включають програми підтримки українських студентів та дослідників, спільні освітні проекти з євроінтеграційною тематикою, мовні курси та культурні програми для біженців. Ці ініціативи сприяють не лише культурному обміну, але й практичній підтримці української громадськості в складний період, забезпечуючи збереження культурної спадщини та розвиток нових форм творчості [8, 9].

Особливе значення набули спільні проекти, присвячені осмисленню спільної історії та подоланню травматичного минулого [2, 6]. Історики, культурологи, митці обох країн спільно працюють над складними питаннями спільної історії, шукаючи шляхи примирення та взаєморозуміння. Майбутнє польсько-українських культурних проектів полягає в поглибленні інституційних зв'язків, розширенні участі громадянського суспільства та створенні спільних культурних продуктів європейського рівня [8]. Особливий потенціал мають цифрові проекти, віртуальні платформи співпраці та онлайн-ресурси, що можуть значно розширити аудиторію культурного діалогу.

Польсько-українські культурні проекти та обміни пройшли складний шлях від культурного симбіозу в часи Речі Посполитої [1, 3] через період національного самовизначення [2, 5] до сучасного інтенсивного діалогу [8, 9]. Сьогодні вони стали важливим чинником європейської ідентичності України, сприяють подоланню історичних стереотипів та створенню нового формату взаємин між двома народами. Незважаючи на всі складнощі та виклики, культурний діалог продовжує залишатися життєздатною та перспективною

сферою співпраці, що відкриває нові можливості для обох країн у європейському культурному просторі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Снайдер Т. Відбудова націй: Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569–1999. Київ: Дух і літера, 2022. 456 с.
2. Дашкевич Я., Науменко К. (ред.). Поляки та українці: між війною та миром. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 512 с.
3. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття. Київ: Генеза, 1997. 380 с.
4. Плохій С. Козацький міф: Історія та націотворення в епоху імперій. Київ: Клуб сімейного дозвілля, 2022. 496 с.
5. Гай-Нижник П., Лозинський Я. Польсько-українська війна 1918 – 1919 рр. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 224 с.
6. Мотузка Г. (Motyka G.). Волинь 1943: Про що мовчать польські історики. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2021. 560 с.
7. Hrycak J. Historia Ukrainy 1772–1999: Narodziny nowoczesnego narodu. Lublin: Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, 2000. 400 s.
8. Портников В. Польська криза: чому Варшава стала головним викликом для України. *Європейська правда*. 2023.
9. Україна та Польща: від історичних суперечок до спільного захисту Європи. *Аналітичний центр «Разумков центр»*. 2022.

ПОЗДНЯ ДАР'Я

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», навчально-
науковий інститут музичного і перформативного мистецтва та
соціокультурних практик,

Науковий керівник: **ПЕТИНОВА ОКСАНА**, докторка філософських
наук, професорка, професорка кафедри філософських і соціологічних студій
та соціокультурних практик

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

«ЦИФРОВИЙ АРХІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ» – ПРОЄКТ З ОЦИФРУВАННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК

Актуальність проблеми. У контексті стрімкого розвитку цифрових технологій збереження та репрезентація культурної спадщини набувають особливої ваги, оскільки цифрова культурна спадщина стає невід'ємним

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.